

Залучення працівників до управління виробництвом у Німеччині

До управління виробництвом можуть залучатися і наймані іноземні, і німецькі працівники, оскільки виробничі ради [Betriebsräte] створюються для всіх працівників підприємства. Але що ж таке робоча рада? Які її функції й переваги? Конфедерація німецьких профспілок [Deutscher Gewerkschaftsbund, DGB] надає просту й зрозумілу інформацію 11 мовами.

1. Чим займається виробнича рада (Betriebsrat)?

Виробнича рада [Betriebsrat] представляє інтереси найманих працівників перед працедавцем і може вести переговори з останнім від їх імені. Права виробничої ради [Betriebsrat] визначені в окремому законі («Про права та обов'язки роботодавців і трудових колективів» [Betriebsverfassungsgesetz]) і повинні дотримуватися працедавцем. Йдеться про залучення найманих працівників до управління виробництвом. Саме тому діяльність виробничих рад передбачає участь найманих працівників в управлінні виробництвом. У Німеччині виробничі ради [Betriebsräte] обираються терміном на 4 (чотири) роки шляхом таємного голосування за участі найманого персоналу. Виробничі ради представляють інтереси всіх працівників, незалежно від їх етнічного походження чи статусу перебування, включаючи позикових працівників [Leiharbeitnehmer], відряджених основним роботодавцем на інше підприємство.

2. Які функції виконує виробнича рада [Betriebsrat)?

Загалом рада трудового колективу забезпечує дотримання роботодавцем усіх нормативно-правових актів на користь працівників, тобто законів, колективних договорів, угод компанії тощо.

З деяких питань роботодавець повинен лише ставити до відома або консультуватися з виробничою радою. Важлива примітка: Консультації з виробничою радою мають проводитися перед звільненням будь-якого працівника. В інших сферах виробнича рада має більш широкі права й може впливати на прийняття конкретних рішень – звідси й термін «право на спільне прийняття рішень»:

- Робочий час, графік змінності й надурочні роботи
- Групування, преміювання й відрядна оплата праці
- Освіта й навчання
- Безпека й гігієна праці

- Захист даних
- Робочі процеси й облаштування робочих місць

Виробнича рада також покликана забезпечити, щоб працівники не зазнавали дискримінації, наприклад за етнічним походженням, національністю, статтю, сексуальною орієнтацією, віросповіданням, політичними поглядами або профспівковою діяльністю. Її функціонал також передбачає сприяння інтеграції найманих іноземних працівників і запобігання проявам расизму на робочому місці.

3. Які права має виробнича рада?

Відповідно до закону право на спільне прийняття рішень мають виключно трудові колективи, а не їх окремі працівники. Тобто право на спільне прийняття рішень реалізується лише в межах конкретної виробничої ради.

Працедавець не має права розпускати виробничу раду, обрану трудовим колективом.

4. Які переваги надає виробнича рада?

Підприємства з діючими виробничими радами

- пропонують у середньому більшу заробітну плату відповідно до укладеної з ними тарифної угоди (колективного договору)
- гарантують безпечніші
- прозоріші й справедливіші умови працевлаштування
- регулюють питання пенсійного забезпечення
- забезпечують гнучкий розпорядок дня для максимальної реалізації власних інтересів і цінностей (work-life balance)
- надають можливість для саморозвитку
- є більш продуктивними
- охочіше інвестують в екологічні ініціативи

У разі виникнення питань або проблем на роботі ви завжди можете звернутися до виробничої ради.

5. Яка кількість працівників необхідна для створення виробничої ради?

Виробнича рада трудового колективу може бути обрана на всіх підприємствах, де працює п'ять і більше осіб. Чисельність виробничої ради залежить від кількості працівників:

- 5-20 працівників: 1 член виробничої ради
- 21-50 працівників: 3 члени виробничої ради
- 51-100 працівників: 5 членів виробничої ради
- 101-200 працівників: 7 членів виробничої ради
- і т.д.

Щобільше працівників, то більша чисельність виробничої ради.

6. Хто може обирати виробничу раду?

У виборах можуть брати участь всі наймані працівники, яким виповнилося 16 років, незалежно від національності. До участі в голосуванні також допускаються:

- стажери
- працівники з неповним робочим днем
- тимчасові працівники
- позикові працівники [Leiharbeitnehmer], які працюють у компанії більше 3 місяців

7. Хто може стати членом робочої ради?

Кандидати до складу виробничої ради повинні бути не молодше 18 років і мати стаж роботи на підприємстві не менше шести місяців.

До речі, кожен, хто є членом виробничої ради або кандидатом у члени виробничої ради, користується осо-

бливим захистом від звільнення. За деталями звертайтеся до власної профспілки DGB:

<http://www.dgb.de/gewerkschaften-im-dgb>

8. Коли можна обрати виробничу раду ?

На підприємствах, що не мають власної виробничої ради, перші вибори можуть бути проведені в будь-який час.

За наявності виробничої ради вибори проводяться на території Німеччини кожні чотири роки – наступного разу в період з березня по травень 2026 року.

9. Чи на всіх підприємствах є виробнича рада?

На жаль, на багатьох підприємствах немає виробничих рад. Малі підприємства, на кшталт стоматологічних кабінетів, тютюнових магазинів, сантехнічних фірм, часто мають менше п'яти працівників. На дещо більших підприємствах часто не існує виробничих рад, оскільки працівники не бачать у них потреби, або не наважуються розпочати вибори. Майже всі великі компанії, особливо в промисловості, мають виробничу раду.

Ініціатива щодо обрання виробничої ради має надійти від трудового колективу.

Працедавець повинен зберігати нейтралітет та не втручатися в хід виборів. Будь-яке втручання в вибори виробничої ради передбачає кримінальну відповідальність!

10. У чому різниця між виробничою радою й профспілкою?

Виробнича рада обирається всіма працівниками та представляє їх інтереси на робочому місці.

Діяльність профспілки, з іншого боку, не обмежується одним підприємством, а поширюється на одну або декілька галузей. Там профспілка представляє інтереси працівників у цілому й веде перемовини, наприклад, щодо тарифних угод, які регулюють, зокрема, заробітну плату, тижневу тривалість робочого часу й право на відпустку і застосовуються до працівників відповідного сектору. Членом профспілки може стати будь-хто. Вісім найбільших профспілок Німеччини є членами Конфедерації німецьких профспілок: Спілка працівників залізничного та

- іншого транспорту – Eisenbahn- und Verkehrsgewerkschaft (EVG)
- Профспілка працівників поліції – Gewerkschaft der Polizei (GdP)
- Профспілка працівників освіти і науки – Gewerkschaft Erziehung und Wissenschaft (GEW)
- Профспілка працівників аграрного та екологічного секторів – IG Bauen-Agrar-Umwelt (IG BAU)
- Профспілка працівників гірничодобувної, хімічної та енергетичної промисловості (IG BCE)
- Профспілка працівників металургійної промисловості – IG Metall (IGM)
- Профспілка працівників харчової промисловості, тютюнової промисловості, готельного господарства і супутніх галузей – Nahrung-Genuss-Gaststätten (NGG)
- Об'єднана спілка працівників сфери послуг – Vereinte Dienstleistungsgewerkschaft (ver.di)

Виробнича рада й профспілка мають дуже схожі цілі. Профспілки часто підтримують створення виробничих рад. Профспілки також проводять семінари, наприклад з питань роботи виробничих рад, надають інформацію й консультації виробничим радам.